

Incasseren en
veerkracht ontwikkelen

Lijden: zwaarder dan het
zand der zee

Verlangen naar troost

Job

WegWijs

biibel
studie
bond
lezenlerenleven

maart april 2021
jaargang 75, nr. 2

75
JAAR
bijbelstudie

- 4** **Wie neemt het op voor mevrouw Job?! | Egbert Brink**
Bijbelstudie Met een God die zijn eigen kinderen zo laat lijden wil Jobs vrouw niets te maken hebben. Job roept: woorden van een dwaas. Dwaas betekent hier: je afsluiten voor God, Hem negeren. Job begint met het goede te noemen. Job blijft evenals zijn vrouw eraan vasthouden dat dit alles niet buiten God omgaat. Hij blijft ondanks alles God erkennen, zonder dat hij het begrijpt.
- 8** **Troosten als levenskunst | Egbert Brink**
Uitwerking De dwaasheid van de vrienden van Job is hun lichtvaardig oordelen. God zal een bedoeling met Jobs lijden hebben, menen ze. Gods slaande hand zal niet alleen verwonden, maar ook genezen. Maar Job verdedigt zich fel. Hij wil het liefst dat zijn verdriet gewogen wordt. Uit Romeinen 8 weten we dat de komende heerlijkheid van groter gewicht is dan het lijden van nu. Maar God onttrekt Zich niet aan ons lijden.
- 12** **De sneeuwkllokjes komen boven | Frits Tromp**
Interview Het is belangrijk om aan te sluiten bij wie tegenover je zit of ligt, vertelt Jan Willem Uringa, geestelijk verzorger in het Medisch Centrum Leeuwarden. Je bent zo open mogelijk en zo present mogelijk aanwezig, ook voor de naasten en voor het personeel. In deze tijd van de pandemie moeten we een licht voor de wereld zijn, voor elkaar zorgen, barmhartig zijn. Zo laten we iets van God zien.
- 16** **Moeder aller synoden | Huib Noordzij**
En zó voort In oktober van dit jaar is het 450 jaar geleden dat de eerste nationale synode bij elkaar kwam in Emden. Er was behoefte aan meer structuur in het kerkelijk leven en aan het goed onderhouden van de onderlinge relatie. Geen hiërarchie meer binnen de kerk, maar wel oppassen dat niet ieder zijn eigen gang gaat wat de leer betreft. Daarom werden er afspraken gemaakt in de kerkorde.

Verder

Klein danklied	11
Met luide Trom(p) Solomon Burke	15
Verbeelding verwoord Mevrouw Job	18
Aan het Woord Psalm 44	20
Boeken	21
Kroonjuwelen Er staat geschreven	24
Bondig Bijbelstudieuitgaven	26
In het volgende nummer	27

"Laten we dus zonder schroom naderen tot de troon van de Genadige waar we telkens als we hulp nodig hebben barmhartigheid en genade vinden."

Hebreeën 4:16

In goede handen

Als ons iets duidelijk is geworden in deze coronatijd, dan is het wel hoe kwetsbaar we zijn. We meenden wel sterk te staan en alles goed op orde te hebben, maar de hele wereld raakte verstrikt in een pandemie die nog steeds niet is afgelopen en veel verdriet heeft gebracht. Dan komt het er wel op aan hoe wij hierop reageren: angstig, boos of onverschillig? Of met vertrouwen...

Job belandt van de één op de andere dag in een ongekend lijden. Al zijn kinderen sterven bij een vreselijk ongeluk. Job begrijpt niets van zijn God en vindt ook nog zijn vrouw en vrienden tegenover zich. Wij weten als bijbellezer van dat raadselachtig overleg in de hemelse troonzaal tussen God en Satan. Job niet. Wel moet hij leren dat goed én kwaad niet buiten God om gaan. Hierover kunt u in dit nummer lezen en ook over de levenskunst van het troosten. Die hebben we nodig en die mogen we elkaar ook geven. Zeg het maar tegen elkaar: we zijn in goede handen, en als wij vallen, vallen we in Vaders handen. (Lees het gedicht van Ad den Besten.)

*Goed én kwaad gaan
niet buiten God om*

Ondanks de coronabeperkingen wil het bestuur de Bijbelstudiedag door laten gaan. Digitaal, dat wel en we hopen dit te doen op dinsdag 20 april, Deo Volente. Het programma kunt u lezen op de bijgevoegde flyer. Dan hopen we elkaar te zien en onze dankbaarheid te delen voor 75 jaar Bijbelstudiebond.

*Dieneke van de Kamp
één van de twee voorzitters van de Bijbelstudiebond*

Wie neemt het op voor mevrouw Job?!

Jaarlijks nemen allerlei mensen in dit land afscheid van God en noemen het zelfs een bevrijding. Is dat zoveel anders dan mevrouw Job heeft gedaan?

Ze geeft dezelfde boodschap aan haar man. Na alles wat ze had meegemaakt: van de ene op de andere dag tien kinderen verliezen, van schatrijk totaal geruïneerd worden, alleen overblijven met een doodzieke paria. Job, zo is het wel genoeg! Ik ben er klaar mee. Ik heb het helemaal gehad met die God. Breek met Hem, geef hem de 'zegen', zeg Hem vaarwel en sterf (Job 2:9).

Niet buiten God om

Christenen hebben er soms een handje van om met name de goede dingen aan God toe te schrijven: alles wat je aan moois in je leven kunt opnoemen. Om vervolgens het kwaad helemaal buiten Hem om te laten gaan. Alsof dat alleen het terrein van satan is waar God zich totaal niet mee bemoeit, en wat Hem als

weten van een goedkope oplossing. Alsof God niets kan doen aan het kwaad en het helemaal buiten Hem omgaat. Dát weigert zij te accepteren. Als God echt God is, dan kan Hij wel degelijk iets eraan doen en overkomt het Hem niet. Maar juist dat neemt zij de HEER hoogst kwalijk, alleen al het feit dat Hij die afschuwelijke gebeurtenissen heeft toegelaten.

Zonder directe oorzaak

Nu is het zeker zo, dat het kwaad niet rechtstreeks bij God vandaan komt. Hij is licht en in Hem is in het geheel geen duisternis (vgl. Job 34:10). Het kwaad ontspringt niet aan Hem en komt niet uit Hem voort. God heeft in het geval van Job satan ruimte gegeven om hem aan te vallen: eerst zijn bezit, vervolgens zijn personeel en kinderen, en daarna zijn gezondheid. Er was geen enkele reden voor aan te voeren in het leven van Job zelf. Het was nergens om (Job 2:3). God heeft het toegelaten en dat roept de nodige vragen op. Satan heeft toegeslagen, die gruwelijke moordenaar, maar God is voor zijn hogere regie verantwoordelijk. Satan heeft God tegen Job opgezet omdat hij twijfelde of hij niet puur en alleen geloof uit eigen belang, om er zelf beter van te worden. Het is en blijft een raadsel waarom God dit heeft toegelaten.

Mevrouw Job erkent dat God op de een of andere manier de hand erin heeft. Ze kent God als de Almachtige (*El Shaddai* de Godsnaam in het boek Job) die niet machteloos is uitgeleverd aan het kwaad!

Nu alles anders is geworden, kun je geen streep zetten door al het goede dat je hebt gekregen

Volstrekt onterecht

Een menselijke reactie van mevrouw Job, vindt u niet? Ze vindt het oneerlijk van God dat Hij zijn dienaar (Job 1:8) zo iets aandoet. Ze kent haar man, een oprecht, integer figuur, een man die geen kwaad wil, maar elk kwaad op de grootst mogelijke afstand houdt (Job 1:5). Een man die God in alles zoekt. Waaraan heeft die arme man dit verdiend? Heeft God niet beloofd dat Hij zijn kinderen nabij zal zijn? En vlak haar zelf ook niet uit, ze heeft op één dag al haar kinderen verloren. Zij zit financieel aan de grond. Zij heeft een man bij zich die vol stinkende zweren zit, waarvoor ieder zijn neus op haalt. Ze vindt dit alles ten hemel schreiend. Het is

Je kunt pas het kwade leren aanvaarden, als je bij het goede bent begonnen.

het ware overkomt. Dan heb je de vrouw van Job niet mee. Zij wist niet wat er zich allemaal in de hemel had afgespeeld, tussen God en satan (Job 1 & 2). Maar hoe dan ook, zij wil niets

Wouter Kurpershoek is voormalig oorlogsverslaggever, vervolgens correspondent in de USA voor de NOS. Hij werd christelijk opgevoed in hart en nieren. Maar aan de grens van Turkije ging hij een andere grens over. Hij zei God vaarwel. Kurpershoek had vluchtelingen uit het gebergte zien komen. 's Nachts het roepen van moeders gehoord die hun kinderen zochten. En de volgende morgen had hij ze zien staan, in een lange rij opgesteld. Een afschuwelijke aanblik van vaders met baby's die die nacht waren overleden. Ze hakten in de harde grond om graven te delven. Dat hakte er bij hem diep in, zo diep, dat hij bij zichzelf zei: God bestaat niet. Een omgekeerde bekering, noemt hij het. Een last viel van hem af. Geen discussies meer over of de mens slecht is, zonden wonden veroorzaken, God almachtig is, ja dan nee, of een beetje. Of Hij het kan stoppen, wil stoppen, of Hij dat hier doet en op een andere plek weer niet. Niets meer van dat alles. God bestaat niet, dus ook die vragen doen er niet meer toe.

.....

Job doet denken aan die verpleegkundige van Artsen Zonder Grenzen aan wie Wouter Kurpershoek zijn verhaal deed. Zij was namelijk ook op die hartverscheurende plek, zij had God juist op dat moeilijke moment ervaren, en haar toevlucht tot Hem genomen. Wie zou anders ooit dit gruwelijk onrecht rechtzetten? In plaats van het harde noodlot, koos zij heel bewust voor God; hoe onbegrijpelijk ook.

unfair, oneerlijk, volslagen onterecht! Een God die zijn eigen kinderen zo laat lijden, met zo iemand wil zij niets meer te maken hebben. Job, hang je nu nog de onberispelijke gelovige uit? Mij krijg je niet meer zover. Ze geeft haar man een dringend advies: zeg God vaarwel en sterf, à Dieu (2:9)! Als Job dat zou doen, zou hij satan zijn zin geven. Zonder het te weten komt zij satan te hulp. Want daar was hij op uit, dat na alles wat Job was overkomen, hij God letterlijk: 'de zegen zou geven' (1:11). Anders gezegd dat Job God zou vervloeken. Zij legt Job 'God-verdoem-mij' op de lippen. En daarmee zou Hij de dood over zich afroepen, want God verloochenen, daar stond immers de doodstraf op.

Haar allernaaste

Het eerste wat Job roept is: woorden van een dwaas (2:10)! Een onge-meen felle reactie. Dwaas dat zegt niets over haar IQ of, zoals u wilt EQ. Dwaas in de bijbelse zin van het woord betekent: geen rekening meer willen houden met God. De dwaas zegt in zijn hart: er is geen God (Ps. 14). De dwaas sluit zich af voor God, negeert Hem, wil bewust aan Hem voorbijgaan. Dwaas betekent eenvoudig: zonder God. Je wilt niets meer van God weten, keert Hem de rug toe, en doet alsof Hij niet bestaat.

Hoor nu eens wat Job zegt, hoe ontroerend. Hij zegt niet: *jij* moet van God niet alleen het goede aannemen, maar ook het kwade. Hij zegt ook niet in het algemeen, *onpersoonlijk*, men moet

van God het goede en het kwade aannemen. Hij zegt ook niet *ik*, zich afsluitend van haar. Hij gaat niet tegenover haar staan. Hij spreekt in de *wij* vorm. Hij gaat naast haar staan: zouden *wij* het goede van God aannemen en het kwade niet (2:10)? Job neemt duidelijk afstand van haar woorden, maar niet van haar zelf. Hij gaat tegen haar in, maar hij verbreekt de band niet met haar. In die zin neemt Job het voor haar op!

Job wil maar zeggen: zo hebben wij het altijd gedaan samen. Altijd hebben wij het goede van God met beide handen aangepakt en niet teruggegeven; jaar in, jaar uit. We weten toch met Wie we te maken hebben. Nu alles anders is geworden, kun je geen streep zetten door al het goede dat je hebt gekregen. Alsof dit het enige is in je leven. Staar je niet blind op deze zwarte bladzijden, alsof daarmee heel je levensgeschiedenis is samen te vatten. Job begint niet met het kwade. Hij begint met het goede te noemen. Je kunt pas incasseren en veerkracht ontwikkelen, als je beseft dat je het goede hebt genoten. Je kunt pas het kwade leren aanvaarden, als je bij het goede bent begonnen.

Wat God toegelaten heeft, is voor Job evenmin te rijmen als voor zijn vrouw. Maar hij weigert *hierom* God vaarwel te zeggen. Zou God nu opeens anders zijn en niet meer te vertrouwen? Job blijft evenals zijn vrouw eraan vasthouden dat dit alles niet buiten God omgaat. Dat is voor zijn vrouw de reden God vaarwel te zeggen, dat noemt Job dwaas. Het is voor Job de reden om God ondanks alles te blijven erkennen, zelfs zonder dat hij het begrijpt (vgl. NGB art 13). En dat getuigt van wijsheid.

.....

Ds. E. Brink, predikant Kruiskerk te Waddinxveen

Samenvatting

Christenen hebben er soms een handje van om de goede dingen aan God toe te schrijven. Het kwaad laten ze buiten Hem om gaan. Maar de vrouw van Job wil hier niet van weten. Als God echt God is dan kan Hij wel degelijk iets aan het kwaad doen. En dat God Job en haar dit laat overkomen neemt zij de Heer hoogst kwalijk. Jobs vrouw wist niet van het gesprek tussen God en satan. Ook voor ons blijft het een raadsel waarom God dit heeft toegelaten. In het antwoord aan zijn vrouw neemt Job afstand van haar woorden, maar niet van haar zelf.

HOOFD

HART

HANDEN

- Ds. Brink schrijft het volgende: 'Satan twijfelde of Job echt niet geloofde uit eigenbelang, om er zelf beter van te worden.' Is dit het ware motief van Satan, of heeft hij ook andere redenen?
- Vergelijk Job 6 met teksten als Romeinen 8: 18 en 2 Korintiërs 4: 17-18. Staan deze teksten tegenover elkaar of zie je ook overeenkomsten? Lees in dit verband ook Romeinen 8: 26-27.
- Welke vragen heeft Job? Zeg in je eigen woorden.
- Lees een paar gedeelten uit de redevoeringen van Elifaz, Bildad en Zofar. Welke punten en argumenten komen steeds terug?
- Zegt de vierde vriend Elihu hetzelfde als de eerste drie vrienden, of voegt hij iets toe?
- Lukas 13: 1-5. Wat heeft deze tekst ons te zeggen als het gaat om lijden?
- Lees artikel 13 van de Nederlandse geloofsbelijdenis. Vind je dat vertroostend of juist niet? Waarom?
- In Job 1: 1-5 lees je iets over Job als vader. Herken je daarin iets in je eigen ouders of in jezelf als opvoeder?
- In Job 1: 9 suggereert de duivel dat Job uit eigenbelang ontzag voor God heeft. Hoe is dat bij ons?
- Job voelt zich niet getroost door zijn vrienden. Waarom niet?
- Hoe ga je om met mensen die getroffen zijn door groot verdriet? Misschien vind je tips in *WegWijs* 5 over Rouw.
- Welke psalmen zou Job gezongen kunnen hebben?
- Wat is de zin van je leven als je moet lijden?
- Geeft God altijd antwoord?
- In Job 31 beschrijft Job volgens welke principes hij leefde. Welke overeenkomsten zie je met je eigen leven? Zie je ook verschillen?
- Ken je mensen die erg moeten lijden? Je kunt samen voor hen bidden en hen een kaartje sturen. Misschien kun je ook praktische hulp bieden.
- Ken je mensen die lijken op de vrouw van Job? Of herken je jezelf in haar? Wat zou je tegen haar willen zeggen?

CITATEN

Beter onrecht lijden, dan onrecht doen
Marcus Tullius Cicero

Jezus kwam niet om het lijden weg te nemen. Hij kwam niet eens om het uit te leggen, maar om het met zijn tegenwoordigheid te vullen.
Paul Claudel

God fluistert tot ons in onze vreugde; Hij spreekt in ons geweten, maar Hij roept luid in ons lijden. Dat lijden is de megafoon om een dove wereld wakker te schudden.
C.S. Lewis

Een uitstekend vertrooster is hij die zelf troost nodig heeft.

Chevalier de Bruix

De zoetste troost van groot verdriet is de vrijheid om te klagen.

Charles de Saint-Evremond

Troosten als levenskunst

Troosten vergt wijsheid en inzicht. Contact vereist tact. God heeft gelukkig in die wijsheid voorzien door middel van het boek Job. Die wijsheid kun je aanleren. Mede door het afleren van dwaasheid.

Balkt een ezel bij het zien van mals gras? Of loeit een os bij zijn voederbak? Als het eten goed is, dan hoor je ze niet!

De dwaasheid van de vrienden van Job door hun lichtvaardig oordelen. De dwaasheid van goedkope troost, in vlakke taal. De dwaasheid die niet aan het lijden van de ander tilt, maar het alleen verzwaart, nota bene met de vroomste woorden.

Jobs verlangen naar troost

De vrienden van Job waren zo goed begonnen. Ze kwamen hun vriend beklagen en troosten. Toen zij echter zagen dat zijn smart zeer groot was, hielden zij zich zeven dagen en zeven nachten stil (2:11-13). Niet dat zij alleen maar gezwegen hebben, maar zij raakten het leed niet aan, omdat zij aanvoelden dat dit niet het moment was. Zij leefden intens mee en leden mee. Daar blijft het echter niet bij. Wanneer Job zelf de stilte heeft doorbroken met het vervloeken van zijn geboortedag (3:1), spreekt Elifaz

hem krachtig toe (hfst 4-5). Deze reactie van Job kan echt niet zo. Er moet een aanwijsbare reden voor zijn in het leven van Job dat hem dit alles overkomt. God heeft hier een bedoeling mee. Gods slaande hand zal niet alleen verwonden, maar ook genezen (5:17).

Job verdedigt zich fel tegen zijn vrienden: er is *geen* aanwijsbare reden voor mijn lijden. Uit zijn reactie blijkt hoezeer hij zich door zijn vrienden miskend voelt. Wat verlangt hij naar daadwerkelijke troost. Hartstochtelijk klinkt het: 'Weeg mijn verdriet en mijn boosheid, leg mijn lijden erbij in de weegschaal: zwaarder is het dan het zand van de zee' (Job 6:2v)! Voordat zijn woorden worden gewogen, wil hij het liefst dat zijn verdriet wordt gewogen. Hij hoeft geen tegenwicht, maar wil zielsgraag dat zijn vrienden aan zijn

lijden tillen. Dan zouden ze erachter komen, dat dit zwaarder weegt dan al het zand van de zee. Het zand dat dichterbij de zee ligt is vele malen zwaarder dan zonder water!

Met alle hun goede bedoelingen, verklaringen en waarheden bieden Jobs vrienden schamele troost. Job zal op den duur uitroepen: 'dit soort dingen heb ik al zo vaak gehoord, niets dan ellende brengt jullie troost.'

Klagen met reden..!

Job verdedigt zich voluit tegen zijn vrienden die optreden als advocaten voor God. Hij spreekt heel fel, omdat Hij God als tegenstander ervaart. Pijlen die worden afgevuurd op hem door de Ontzagwekkende *Shaddai* als Godsnaam, (vgl. ook Ruth 1:20). En de slagorde van Gods verschrikkingen die hem bestrijden (6:4). God moet Job hebben en hij weet

Drie mogelijkheden op een rij:

Tegenwicht bieden

Troosten door tegenwicht te bieden. Dat doen we door zinnen te gebruiken waarin het woordje nog in voorkomt. Er is *nóg* zoveel om dankbaar voor te zijn. Je hebt *nóg* een heel leven voor je. Je hebt je kinderen *nóg*. Je hebt ook *nóg* andere kinderen (tegen iemand die een kind heeft verloren!). Wij kunnen ook nog wat voor je betekenen. Allemaal woorden die de ander proberen op te beuren. Alles wat gewicht in de schaal kan leggen gebruik je om de ander omhoog te tillen.

Doel suggereren

Troosten met een poging te ontlasten. Dan sturen we in de richting van een verklaring. Je moet maar zo denken: God heeft overal een bedoeling mee. Vraag niet langer waarom, maar waartoe. Het komt (uiteindelijk) allemaal wel goed.

Geruststellen

Troosten door het wat lichter op te nemen. Zo erg is het ook weer niet. Er zijn ergere dingen. Je komt er zeker overheen. De tijd heelt alle wonden. Je komt er vast sterker uit, ik ben er ook doorheengekomen.

niet waarom. Daarom klaagt hij zijn bittere nood. De Almachtige, de God van de aartsvaders, die leven kan geven en afsluiten (Gen. 17:1), heeft hem getroffen. De God die je kan maken, maar evenzeer breken. Hij heeft hem dit alles aangedaan en laten gebeuren.

Job geeft eerlijk toe dat hij smart te verduren heeft, hoe hij dat ervaart en erop reageert. En hij erkent ook dat zijn spreken heftig was en vol emotie. Hij kraamde van alles uit, en had helemaal geen controle over zijn woorden toen hij zijn geboortedag vervloekte (Job 3). Liever niet geboren worden, dan zulk leed moeten verduren. Hij sprak onbesuisd maar met reden; echt niet zomaar.

Smakeloos

Waar doelt Job op als hij het heeft over smakeloos voedsel? Zit er smaak aan het wit van een ei? Hij heeft het in feite over kaasjeskruid. Is dat de ongevoelige praat van Elifaz of het lijden dat hem overkomt? In Job 3:24 heeft hij het al gehad over verdriet als zijn enige voedsel. Veel aannemelijker is dat Job hier doelt op dat wat hem allemaal is overkomen. Hij heeft het over wat hem is voorgeschoteld, wat op zijn bordje komt. Daar wordt hij onpasselijk, en misselijk van, hij wil het niet eens aanraken. Balkt een ezel bij het zien van mals gras? Of loeit een os bij zijn voederbak? Als het eten goed is, dan hoor je ze niet! Daarom kraamt Job van alles uit, omdat het zo gruwelijk is, wat hem is overkomen. Job wil onderkenning van de zwaarte van zijn lijden. En daar geeft God blijkbaar alle ruimte voor. Er is ruimte voor de klacht. Balk maar, want het gras is nu bepaald niet groen!

De Geest tilt zwaar eraan

Het lijden van vandaag weegt inderdaad niet op tegen de heerlijkheid die komt. Dat zeker niet, maar daarmee wordt niet ontkend dat het lijden vandaag nog heel zwaar is. En in Romeinen 8 wordt niet voor niets gezegd dat de Geest méé zucht, met woordloos zuchten, met zijn schepping in barensnood (8:26-27). Gods Geest weet dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt

Meezuchten is ondersteunend

tegen de heerlijkheid die komt (8:18). Maar daarom *tilt* Hij er wel aan! Hij is de Trooster die de zwaarte van het lijden als geen Ander onderkent. De komende heerlijkheid is van groter gewicht, maar dat kleineert het gewicht van het lijden vandaag niet! Hij onttrekt Zich er niet aan. Hij trekt Zich het lijden in de wereld aan. Hij toont Zich intens betrokken. In diepe compassie met wat in de wereld gebroken is. Zijn zuchten is geen bewijs van zwakheid, maar een bewijs van kracht. Hij gaat mee de diepte in. Hij vangt het steunen en kreunen van het lijden op. Dat meezuchten is ondersteunend, Hij zet zijn schouders eronder. Hij tilt eraan omdat Hij als Geest van Christus kan meevoelen met onze zwakheden.

In Christus

Wat is Jezus' antwoord op Jobs verlangen naar troost? In Christus vinden we erkenning voor ons lijden: dat was een van de vele redenen waarom Gods Zoon moest komen! Zijn waarom-vraag aan het kruis gesteld, is vooral ook troostend.

In Christus tilt God aan ons lijden (vgl. Hebr. 4:16-5:7). Het is nu even niet het moment om over redding van zonden te beginnen, nu is het beter stil te staan bij de zwaarte van het lijden. Dat is ook voluit christocentrisch: God neemt het lijden voluit serieus, dat laat Hij in Christus heel duidelijk zien. Zijn wonden getuigen ervan. Wij nemen God niet serieus als wij niet durven klagen..., klachten inslikken, smoren, of doen verstommen.

Neem eerder een weegschaal mee dan een fruitschaal als je wilt troosten. En dan niet om gewicht in de ándere schaal te leggen, tegenwicht bieden, maar vooral de zwaarte van het leed erkennen en onderkennen. Want dat het lijden van deze tijd niet opweegt tegen de komende heerlijkheid, betekent niet dat het lijden vandaag niet ontzettend zwaar kan zijn! Wie daaraan tilt, begint de levenskunst van het troosten te verstaan.

.....

Ds. E. Brink, predikant Kruiskerk te Waddinxveen

Samenvatting

Brink geeft aan hoe mensen vaak troosten. Het woordje nog wordt dan vaak gebruikt. Er is nog zoveel om dankbaar voor te zijn. Of je zegt: God heeft overal een bedoeling mee. Troosten vraagt wijsheid en inzicht. De vrienden van Job zeggen dat er een aanwijsbare reden moet zijn in het leven van Job dat hem dit overkomt. Job voelt zich door zijn vrienden miskend. Hij wil graag dat ze aan zijn lijden tillen, dat zijn verdriet wordt gewogen. Wij mogen in Christus erkenning vinden voor ons lijden. God neemt het lijden voluit serieus en in Christus tilt Hij aan ons lijden.

Klein danklied

*Gij hebt, o God, dit broze
bestaan gewild,
hebt boven 't nameloze
mij uitgetild,*

*laat mij dan dankbaar leven
de volle tijd,
geborgen in de beven-
de zekerheid,*

*dat ik niet uit dit smal
en onvast bestand
van mijn bestaan zal vallen
dan in uw hand*

Ad den Besten

‘De sneeuwkllokjes komen boven’

Jan Willem Uringa (1982) is geestelijk verzorger in het Medisch Centrum Leeuwarden, het MCL. Hij is getrouwd, heeft twee kinderen en woont in Wytgaard. Het ziekenhuis heeft naast een locatie in de Friese hoofdstad ook een afdeling in Harlingen. Corona of Covid-19 is een virus dat luchtweginfecties veroorzaakt. Het virus werd voor het eerst in december 2019 in de Chinese miljoenenstad Wuhan geconstateerd.

Jan Willem Uringa is meewerkend leidinggevende van het team van geestelijk verzorgers in het Medisch Centrum Leeuwarden (MCL). Hij is zelf een van de geestelijk verzorgers, naast vijf collega's. Als geestelijk verzorger van het ziekenhuis loopt hij mee met wie in het hospitaal aanwezig zijn.

Als geestelijk verzorger loop je op met iemand, als bij diegene de levensdraad is afgebroken. Op zulke momenten boor je veerkracht en bronnen aan bij wie naast je loopt.” Aan het woord is Jan Willem Uringa, geestelijk verzorger (GV) in het MCL in Leeuwarden. “Het is belangrijk om aan te sluiten bij wie tegenover je zit, of ligt. En wat echt wezenlijk is. Ieder mens heeft een spirituele laag, iedereen gelooft wel iets. Van belang om bij die spirituele laag aan te haken.” De geestelijk verzorger is niet alleen beschikbaar voor patiënten, maar ook voor de naasten en voor het personeel. “Je bent zo open mogelijk en zo present mogelijk aanwezig voor alle groepen.” Het team van geestelijk verzorgers bestaat niet alleen uit mannen en vrouwen uit de protestantse en katholieke bevolkingsgroep. Ook andere religieuze en spirituele stromingen zijn vertegenwoordigd in dit team. “Soms tref je iemand met een andere levensovertuiging dan je eigen. Maar ook dan sluit je aan bij de spirituele vragen van je gesprekspartner. Dat

kan, als je je eigen bronnen verstaat.” Uringa is geestelijk verzorger in een ziekenhuis. “Dat is wat anders dan een geestelijk verzorger bij Defensie, bij de politie of in de ouderenzorg,” zegt hij. “Wat wij in ziekenhuis beleven, kun je dus niet zomaar één-op-één overzetten naar andere sectoren waar geestelijk verzorgers actief zijn.” Je kunt niet zeggen hoe het dagelijks werk als geestelijk verzorger in het ziekenhuis eruit ziet, vertelt Uringa. “Geestelijke verzorging is op veel plekken aanwezig, ook in het ziekenhuis. Een aanvraag voor een geestelijk gesprek kan worden gedaan via het elektronisch patiëntendossier, als de patiënt daar om vraagt of als een arts of verpleegkundige het noodzakelijk acht. Daarnaast ben je aanwezig als iemand binnen komt met wat dan heet ‘een hoge traumascore’: dus als iemand binnenkomt op despoedeisende eerste hulp.”

Corona

Tijdens de corona-pandemie zijn de geestelijk verzorgers aanwezig voor de corona-patiënt. Ook worden personeelsleden opgevangen, omdat het virus veel impact heeft. “Tijdens de eerste golf, bijna een jaar geleden, werden veel patiënten uit Noord-Brabant naar het MCL gebracht. De Brabantse zieken vroegen expliciet om een katholieke geestelijke verzorger,” herinnert Uringa zich. “Dan speelt de geur van thuis een rol.” De geestelijk verzorgers zijn wel wat gewend aan crisissituaties, waardoor een bezoek aan een Covid-patiënt in die zin minder heftig is. Hoewel een “maanpak” er voor zorgt dat de patiënt de begeleider niet kan zien, kan de bezoeker de patiënt wél zien. “Je kunt het virus niet verhelpen of oplossen, maar je bent op zo'n moment wel aanwezig. ”Het ziekenhuis maakt

Handel je net als de vrienden van Job? Blijf je zitten?
Loop je om het lijden heen?
Het is zaak om voor elkaar te zorgen

zich op voor de derde golf in de corona-pandemie. “We zorgen voor opvang met maatschappelijk werkers, psychologen, voor al het ondersteunend personeel.”

Lange termijn

De afgelopen winterperiode was een heftige tijd, vertelt Uringa. “Het was Kerst, het waren de donkere dagen én de pandemie duurde al zo'n negen maanden. De mens is ingesteld om na negen maanden iets te voldragen, maar nu zullen we ook na deze ‘draagtijd’ nog door moeten gaan. Dat vraagt wat van de mens. Maar de eerste sneeuwkllokjes komen boven: het leven gaat door.”

Deze crisis komen we samen te boven, stelt de ‘opper-geestelijk verzorger’. “We moeten dit echt samen doen. In de eerste lijn bereid je je voor op het abnormale. Dat is voor ons ‘normaal’, dit is waar wij als team van geestelijk verzorgers voor zijn. We bemoedigen elkaar, zorgen goed voor elkaar. Samen krijgen we corona er onder. Dat is ook wat we naar buiten toe willen uitdragen.”

Het ziekenhuis is goed voorbereid op de golven. “We maken gebruik van de bestaande lijnen en de bestaande organisatie. We weten wat we moeten doen en hoe we moeten handelen. Dat geeft rust.”

Het ziekenhuis in Leeuwarden maakt zich gereed voor de zogenoemde code zwart, waarbij op uiteindelijk ook op niet-medische gronden keuzes gemaakt moeten worden. “We zijn zo goed en zo kwaad als het gaat op voorbereid. Dat je moet afwegen wie van de twee patiënten in een gelijke situatie het ene IC-bed nodig heeft. Zo'n keuze heeft veel impact op het personeel.”

Leeftijdscriminatie

Uringa stelt dat ethici en geestelijk verzorgers pas op de plaats moeten maken en hun grote mond moeten houden, als het gaat om de nu toegepaste (on)ethische principes zoals leeftijdsdiscriminatie. De betrokken artsen maken pragmatisch afspraken voor keuzes die niemand wil. “In tijden van crisis geeft het geen pas om bezwaren te maken,

daar is niemand bij gebaat. Het is beter om rondom de artsen te gaan staan. De ethische discussies moeten we vóór de volgende pandemie zich aandient met elkaar voeren.”

Is corona een jobstijding? Uringa wil dat niet zomaar zeggen. “Je kunt het wereldbeeld van toen niet vergelijken met het wereldbeeld van tegenwoordig. Maar wat we wel kunnen zeggen, is dat wij anno nu het lijden zijn verleerd. Het lijden is onderdeel van het leven – het leven dat niet zo maakbaar is als wat wij dachten.”

Het Bijbelboek Job is daarom waardevol in het lijden. “Wat is je plek? Wie geef je de schuld van het lijden? Handel je net als de vrienden van Job? Blijf je zitten? Loop je om het lijden heen? Het is zaak om voor elkaar te zorgen.”

Verantwoordelijk

Corona is geen deal tussen God en de duivel om mensen op de proef te stellen, zegt Uringa. “We moeten God of het virus niet zomaar de schuld geven voor wat ons nu overkomt. We

moeten naar onszelf kijken. Je hoeft niet in God te geloven om te zien dat de manier waarop wij nu leven, niet goed is en dat het in de wereld niet rechtvaardig is verdeeld." Onze eigen kwetsbaarheid moet op de landelijke agenda worden gezet. "Maar krijg dat maar eens voor elkaar."

God kan zeker direct ingrijpen, maar Hij maakt ook gebruik van vaste natuurwetten en de menselijke verantwoordelijkheid. "God is niet verantwoordelijk voor deze pandemie. Maar Hij kan het wel gebruiken dat wij Hem zoeken. Dat wij een licht voor de wereld zijn, om voor elkaar te zorgen en barmhartig te zijn. Op die manier laten we iets van God zien."

Die liefde geldt ook voor de 'viruswappies' en de demonstranten die op het Museumplein in Amsterdam betogen tegen de coronamaatregelen. "Geestelijk verzorgers oordelen niet. Iedereen heeft recht op

liefde en op een tweede kans. Ook de relschoppers."

We zijn als rentmeesters aangesteld om goed te doen, om goed voor de natuur en elkaar te zorgen. Die verantwoordelijkheid heeft ieder mens gekregen. Tegelijk heeft ieder mens de hunkering naar verlossing, dat in deze crisis ook weer naar boven komt. "Zo'n crisis roept persoonlijke vragen op. De psalmist verzucht: 'Hoe lang nog, Heer?' Deze vragen kunnen we adresseren aan God."

Onze eigen kwetsbaarheid moet op de landelijke agenda worden gezet

Ondersteuning

Wie 'geestelijk verzorgd' de geestelijk verzorger? "We zijn een team van geestelijk verzorgers, we staan om

elkaar heen. We zijn 'ook maar' een discipline binnen het ziekenhuis," zegt Uringa. "Daarnaast heb ik een gezin, brouw ik bier, kook ik graag: er zijn genoeg uitlaatkleppen. Als ik de deur van het ziekenhuis dicht sla, kan ik het werk ook goed achter me laten."

Het is bemoedigend dat iedereen door 'dezelfde shit' heen gaat. Daarbij zijn kerken ook van belang. "Kerken komen met mooie initiatieven," signaleert Uringa. "Eén van die dingen is dat we het samen doen. Het kruis is samengesteld door een verticale en een horizontale balk. Die verticale balk verwijst naar God. Die horizontale balk is die van de gemeenschap. Nemen we die dwarsbalk, dat kruis op onze schouders? Het virus en alle maatregelen daartegen gaan tegen onze natuur in, past niet bij ons. Maar nemen we die tegenstrijdigheid serieus? En kijken we naar elkaar? Samen komen we hier doorheen."

WWWENZO

[visie.eo.nl/artikel/2020/04/dit-gebeurde-er-in-de-goede-week-voor-pasen](https://www.visie.eo.nl/artikel/2020/04/dit-gebeurde-er-in-de-goede-week-voor-pasen)

In dit artikel vind je een overzicht van wat er gebeurde in de laatste week voor de opstanding van Jezus. Met links naar bijbelteksten en een downloadbare poster. Mooi om in de Stille Week te gebruiken.

jeugdwerksteunpunt.nl/blog/5-tips-om-pasen-vieren-jongeren

Zoals de link al zegt: 5 manieren om Pasen te vieren met jongeren. De eerste twee ideeën zijn ook geschikt voor kinderen.

lerenindekerk.nl

Deze website is een initiatief van het Praktijkcentrum en Buijten & Schipperheijn. Er staat veel materiaal op voor jeugdwerk en voor gezinnen met kinderen en tieners. Maar ook een cursus geloofsopvoeding. En elke maand een nieuwe opening om op vergaderingen te gebruiken. En materiaal voor gemeenteprojecten. Een goudmijn!

bibleproject.com

Voor wie redelijk Engels kan lezen of verstaan. Een verzameling van filmpjes over bijbelboeken en bijbelse thema's vanuit orthodox christelijk perspectief. Ook mooi om naar te kijken. Veel aandacht voor de opbouw van bijbelboeken en voor de rode draden door de Bijbel heen. Op internet is een aantal van deze filmpjes te vinden met Nederlandse ondertiteling.

Solomon Burke

Het is inmiddels ruim tien jaar geleden dat Solomon Burke op Schiphol overleed. Of in ieder geval, op de Amsterdamse luchthaven werd bij de Amerikaanse zanger de dood geconstateerd; waarschijnlijk overleed hij al in het vliegtuig.

De gezette zanger zou twee dagen later in de concertzaal Paradiso optreden met de band De Dijk. In de zomer van 2010 hadden De Dijk en Burke een gezamenlijk album gemaakt: *Hold on Tight*, waarbij teksten van voornamelijk tekstschrijver Huub van der Lubbe naar het Engels waren vertaald. De Dijk vormde de begeleidingsband voor de gelegenheidszanger Burke. Het optreden in Paradiso zou de presentatie zijn van *Hold on Tight*. De samenwerking tussen beide artiesten stamt uit 2008. Voor het Dijk-album Brussel zongen Van der Lubbe en Burke het tweetalige duet *Het moet en het zal* (*Enough is enough*). Zo'n internationale samenwerking ontstaat gemakkelijk: artiesten komen elkaar her en der tegen bij muziekfestivals, platenmaatschappijen hebben over en weer contact met elkaar en van het een komt het ander.

Solomon Vincent McDonald Burke werd 21 maart 1940 (of toch 1936?) in Philadelphia geboren als James Solomon McDonald. In de jaren zestig begon hij aan een muzikale solo-carrière. In 1964 verscheen zijn versie van *Everybody Needs Somebody to Love*, dat in 1980 een hit werd dankzij de film *The Blues Brothers*.

In de jaren zeventig verlegde Burke zijn werkzaamheden. De muziek speelde een bescheiden rol in zijn loopbaan. Burke begon te werken als begrafenisondernemer. En hij werd

predikant. Elke derde zondag van de maand preekte hij in de Prayer Assembly Church of God in Christ. Deze kerk in Californië groeide uit tot een genootschap met 170 kerken en veertigduizend leden. De corpulente ondernemer bouwde zijn eigen kerk *Solomon's Temple: The House of God for All People* uit tot een imperium op het Noord-Amerikaanse continent, niet gebonden aan een stroming of denominatie, maar wel met een open deur.

In 2002 maakte Burke zijn comeback als zanger. Bij het platenlabel Fat Possum Records tekende hij een contract en bracht hij een nieuw album uit: *Don't Give Up on Me*. Op dit album zijn nummers te horen van onder meer Tom Waits, Van Morrison en Bob Dylan. The Blind Boys of Alabama zorgde voor een bescheiden vocale bijdrage.

Drie jaar later verscheen *Make Do With What You Got*, eveneens met teksten van gewaardeerde collega's. In 2006 toog Burke naar Nashville, Tennessee, om daar het countryalbum *Nashville* op te nemen. In deze periode werden de banden met De Dijk aangehaald.

Hold On Tight, het titelnummer van de intercontinentale samenwerking, is de vertaling van het nummer *Hou Me Vast*. In dat nummer is de mooie geïmproviseerde zin 'In this life

you're not alone' (in dit leven ben je niet alleen) te vinden. Onder de Nederlandse titel maakte documentairemaakster Suzanne Raes in 2011 een indrukwekkende film. De rolprent laat zien hoe een internationale doorbraak van De Dijk, onder de vleugels van Burke, in de knop werd gebroken door het plotselinge overlijden van de Amerikaanse zanger. Misschien maar goed ook: hoe zou Van der Lubbe in het Engels klinken? Daar komt bij dat een van Nederlands beste popgroepen binnen de dijken blijft, en daar is niks mis mee. Solomon Burke is ruim een decennium geleden overleden. Maar zijn muziek is een mooie nalatenschap.

Hij bouwde zijn eigen kerk Solomon's Temple: The House of God for All People, niet gebonden aan een stroming of denominatie, maar wel met een open deur

Moeder

Dit jaar herdenken wij de eerste nationale synode van de gereformeerde kerken. Dat gebeurde 450 jaar geleden. In oktober 1571 kwam deze vergadering bijeen in de toen bruisende Duitse havenstad Emden. Vanwege de geloofsvervolging was dit niet mogelijk in een Nederlandse stad. De afgevaardigden kwamen uit de Nederlandse vluchtelingenkerken in het buitenland.

*Bovendien leveren
nerveuze tijden ook
prikkelbare karakters op.*

aller synoden

Maar er waren ook predikanten aanwezig uit 'de kerk onder het kruis'. Dat waren de geheime (ondergrondse) gemeenten binnen de Nederlanden, vooral in Vlaanderen en in Noord-Holland. Sommige van deze laatste groep predikanten verbleven al enige tijd in Emden. Anderen misschien niet, die kwamen dan rechtstreeks vanuit de verdrukking naar Emden gereisd. De synode viel gelijktijdig met de jaarmarkt. Een reis richting Emden was daarom niet zo gauw verdacht.

Chaotisch

In de jaren zestig van de zestiende eeuw waren in de Zuidelijke Nederlanden al enkele regionale synodes gehouden. In de Noordelijke Nederlanden is daarvan niets bekend en vermoedelijk gebeurde dat daar ook niet. Dat verklaart mogelijk de aanvankelijke weerstand onder 'de Hollandse natie' tegen een synode en vooral ook tegen de besluitvorming van deze kerkelijke vergadering. Moest dat nu allemaal zo nodig? Het was oorlog. De mensen leefden in een chaotische tijd. Dat werkte ook door in het kerkelijk leven. De vluchtelingenkerken bestonden - zoals de naam aangeeft - uit gemeenteleden die van huis en haard verdreven waren. Ieder torste letterlijk en figuurlijk een eigen rugzak mee. De gemeenten die her en der in Duitsland en Engeland ontstonden, kenden meestal nog relatief weinig vaste kaders. Die moesten nog worden ontwikkeld. Het werk van de kerkhervorming dreigde hier en daar schade op te lopen, omdat sommige kerkenraden (of bepaalde kerkenraadsleden) deden wat goed

was in eigen ogen. Bovendien leveren nerveuze tijden ook prikkelbare karakters op. Een (kerkelijk) conflict kon zomaar ergens oprijzen. De behoefte groeide aan centraal overleg, waar ervaringen werden uitgewisseld en adviezen gevraagd konden worden. En er waren natuurlijk onderwerpen van meer algemeen kerkelijk belang. Misschien bestond het begrip 'duurzaamheid' toen nog niet, maar de urgentie van meer structuur in het kerkelijk leven en het consistent onderhouden van de onderlinge relatie, werden meer en meer gevoeld.

Verbinding

Vanuit deze situatie vergaderde de eerste synode die rond 4 oktober 1571 begon en duurde tot 13 oktober. Wat verbindt ons? Deze vraag stond centraal. Dat is uiteraard ons geloof. Maar met 'geloven' kun je veel kanten uit. Wát geloven we? 'Om die eendrachtigheyt in de Leere tusschen de Nederlandtsche Kercken te bewijzen', koos deze eerste nationale synode voor de Nederlandse Geloofsbelijdenis (NGB). Ook werd met name de Heidelbergse Catechismus aanbevolen voor het geloofsonderwijs. Deze beide belijdenissen waren al in gebruik en genoten al bekendheid. Hiermee haakte de synode aan bij een bestaande kerkelijke praktijk. Maar hoe kun je het Schriftuurlijk geloof - zoals het daarin is samengevat - waarborgen? Dat was een andere belangrijke vraag. Daarover werden afspraken gemaakt in een kerkorde. Doel van de kerkorde was dat het Woord vrij en ongehinderd zijn weg

kan gaan binnen de gemeenten. Het eerste artikel van deze kerkorde bepaalde daarom dat geen kerk over een andere kerk zal heersen en geen predikant, geen ouderling noch diaken over een ander heerschappij zal voeren. Geen hiërarchie meer binnen de kerk! Maar nu wel goed oppassen voor dat andere gevaar: dat ieder zijn eigen gang maar gaat. Daarom sloot de kerkorde af met de bepaling dat het geen kerk vrij staat om hierin zelfstandig iets te wijzigen. Dat mag eventueel alleen een synode doen. Hiermee heeft Emden 1571 voor eeuwen de structuur en het gezicht bepaald van gereformeerde kerken. Toen vanaf 1572 in ons land in vrijheid het kerkelijk leven kon worden opgebouwd, gebeurde dat overeenkomstig de besluiten van Emden. De besluitvorming in Emden ging overigens niet zonder slag of stoot. We noemden hierboven al de aanvankelijke weerstand onder 'de Hollandse natie'. De gemaakte afspraken waren geen 'hamerstukken' in de trant van: 'niemand op tegen...? Dan hierbij besloten'. De weerstand was vermoedelijk niet gericht tegen de leer van de kerk. Maar meer tegen het kerkverband als zodanig. Dat had uiteraard een achtergrond. In een volgend artikel hopen we daar verder op in te haken en ook iets meer te kunnen vertellen over de rol van enkele synodeleden.

.....

Huib Noordzij is auteur van o.a. Handboek van de Reformatie en woont in Barneveld

Georges de la Tour, *Job en zijn vrouw*, olieverf op doek, 97x145 cm

TWEETS FOLLOWING FOLLOWERS FAVORITES
151 265 118 26

Mevrouw Job

[Tweets](#) [Tweets & replies](#) [Photos & videos](#)

Moeder van tien prachtige kinderen, echtgenote van een geweldige man met een bloeiend bedrijf.

Mevrouw Job

God heeft ons alles afgepakt, op een en dezelfde dag. De kinderen – allemaal dood. Het bedrijf – niets meer van over. Hoe kon Hij dit doen? Nu hebben we alleen elkaar nog ... Job zegt dat we de Heer moeten prijzen. Maar ik ben kapot van verdriet.

Mevrouw Job

Nu is Job ook nog een wrak geworden – van de ene op de andere dag. God heeft ons de rug toegekeerd, ik verwacht niets meer van Hem. Ik ga meteen naar Job toe om tegen hem te zeggen dat hij dat ook niet meer moet doen!!

Een spannend moment, geschilderd door Georges de la Tour

Daar zit Job, met niets dan een lendendoek om zijn gehavende lichaam. Bij zijn voeten ligt de kapotte kom die hij gebruikt om zich te krabben als hij vergaat van de jeuk. Zijn vrouw is bij hem gekomen. Het is donker om hen heen, maar in haar rechterhand heeft ze een kaars die een lichtcirkel verspreidt. Met haar lange schort staat ze groot en bijna imponerend voor hem. Ze buigt zich naar hem toe en dwingt hem haar aan te kijken. Haar linkerhand maakt een ondervragend gebaar. 'Job, luister naar me. Weet je nog hoe goed we het hadden? Hoe gelukkig we samen waren met ons gezin, en jij met je werk... ? En hoe sterk en gezond je vroeger was? Wat heeft God met ons

gedaan? Aan Hem heb je niets meer. Zeg Hem vaarwel, Job!'

In het aureool van licht ziet Job zijn vrouw: haar schoot die hun tien kinderen gedragen heeft, haar handen, haar lieve gezicht onder het witte mutsje, haar ogen die hem door-dringend aankijken. Net als zij voelt hij de pijn en het verdriet om alles wat ze verloren hebben. Heeft ze gelijk? Moet hij samen met haar afscheid nemen van God?

Job kijkt omhoog. Het is alsof hij verder kijkt dan haar gezicht. Ziet hij iets voorbij het licht van de kaars en voorbij de duisternis? Een ding is

zeker: ondanks alles wil hij zijn God niet kwijt. 'Ja, ik weet het allemaal nog', zegt hij. 'Wat hebben we samen veel moois van God gekregen. Maar kom, laten we dan nu ook samen het kwade van hem aanvaarden.'

Satan had uitgekeken naar dit moment. Alles had hij Job ontnomen, met Gods toestemming. Behalve zijn vrouw! Haar kon hij gebruiken voor zijn plannen. Als er iemand was die Job kon beïnvloeden, was zij het. Toch slaagde hij niet in zijn opzet. Job vertrouwde zich toe aan de Heer. Maar mevrouw Job, deed zij dat ook - samen met haar man?

.....
Ida Slump-Schoonhoven

Georges de la Tour leefde van 1593- 1652 in Lotharingen, in het huidige Frankrijk. Net als zijn bekende tijdgenoten Caravaggio en Rembrandt speelde hij met het contrast van licht en donker. Vooral in zijn latere periode schilderde hij dramatisch verlichte nachtelijke scènes met figuren die wel gebeeldhouwd lijken te zijn, zoals ook Job en zijn vrouw. Alle overbodige details liet hij weg. Tijdens zijn leven was hij beroemd, hij werd zelfs hofschilder. Na zijn dood werd hij min of meer vergeten, totdat hij in de vorige eeuw werd herontdekt. Hij had tien kinderen, van wie er maar drie volwassen werden.

Psalm 44

**‘U hebt ons als slachtvee uitgeleverd,
ons onder vreemde volken verstrooid,
U hebt uw volk van de hand gedaan,
veel bracht de verkoop u niet op.’**

Bovenstaande woorden doen denken aan de Assyrische of Babylonische ballingschap. Veel Israëlieten, vooral uit de sociale bovenlaag, zijn toen weggevoerd. De verzen 10 en 11 doen aan een andere situatie denken: “U trok niet ten strijde met onze legers, u deed ons wijken voor onze belagers.” Vijanden hebben Israël of Juda beroofd en geplunderd. Misschien is het wel de bedoeling dat de achtergrond van deze Psalm niet helemaal helder is. Dat geeft ons de vrijheid om zo nodig ons eigen leven in deze Psalm in te lezen.

In alle tijden hebben gelovigen te maken met leed. En in alle tijden vragen mensen zich af op welke manier God daarbij betrokken is. In het Oude Testament en ook in de psalmen horen we verschillende stemmen. Psalm 1 zegt: De rechtvaardige komt tot bloei; de goddeloze verwaait als kaf in de wind. In Psalm 37 lezen we: “Nooit zag ik dat een rechtvaardige werd verlaten,

nooit zag ik zijn kinderen zoeken naar brood.” Toch lijkt het er ook wel eens anders aan toe te gaan. Gelovigen maken soms vreselijke dingen mee. Psalm 38 schrijft dat toe aan de zonde: “Door mijn zonden wordt ik gekweld. Maar mijn vijanden leven, zij zijn sterk.” In Psalm 40 spreekt David zijn vertrouwen uit. Hij smeekt God om te hulp te komen. In Psalm 44 is dat vertrouwen in de crisis geraakt. Natuurlijk weet de dichter dat God grote dingen heeft gedaan voor zijn volk.

*Een psalm die uitroept
naar God en een beroep
doet op Zijn trouw*

Tot en met vers 9 is psalm 44 een lofpsalm. Maar in vers 10 gaat de psalm over in een zeer vrijmoedige klacht: “Toch hebt u ons nu verstoten en vernederd, U trok niet ten strijde

met onze legers ” De volken bespotten ons. U hebt ons in de uitverkoop gedaan. U hebt ons voor een paar centen verkocht! Maar dat was niet onze schuld! Wij waren u niet vergeten. Wij hielden ons aan uw verbond. Ons hart bleef u trouw; onze voeten weken niet af. U kent ons toch? U zou het toch onmiddellijk weten als wij ook maar aan andere goden dachten?

En dan komt het tot een schokkend gebed: “Wordt wakker, Heer, waarom slaapt u?” Mag je dat wel zeggen? God sluimert en slaapt toch niet? (Ps. 121). Jezus sliep wel, bijvoorbeeld tijdens de storm op het meer. Toen de discipelen Hem wakker maakten, verweet Hij hen hun ongelof. Misschien is Psalm 44 een ongelofpsalm. Maar wel een psalm die uitroept naar God en een beroep doet op Zijn trouw. Dat mogen wij ook doen. Altijd. Hoe het ook gaat in ons leven.

Leven zonder oplossing

Ad van Nieuwpoort is predikant van de protestantse Duinzichtkerk in Den Haag, waar onder meer oud-minister Piet Hein Donner ouderling is geweest. Daarnaast is Van Nieuwpoort publicist en is hij een van de initiatiefnemers van Zingeving Zuidas. De corona-pandemie deed de predikant naar de pen grijpen. De van huis uit hervormde dominee noemt de geschiedenis van Job een parabel, een verhaal. Niet heel gek voor iemand die promoveerde op een onhistorische lezing van het evangelie van Lucas. Via dit 'mooie verhaal' wil Van Nieuwpoort zijn lezers moed inspreken. Elke poging op de vragen rondom het lijden zijn volgens de auteur een miskennis van dat menselijke leed. Jobs rampspoed wordt niet weggepoetst, opgelost of verklaard. Nee, juist in deze legende krijgt het malheur 'in de volle breedte taal'. Van Nieuwpoort koppelt Jobs ver-

haal aan de huidige problemen en moeilijkheden als onzekerheid, rouw, scheiding en burn-out. Daarbij levert de Haagse geestelijke geen antwoorden, want 'daar gaat het niet om. Het gaat om de goede vragen'. Natuurlijk is het zo dat op veel vragen, zeker als het om lijden gaat, geen passende antwoorden te vinden zijn. Voor wie in diepe ellende zit, is het goed als iemand naast deze persoon staat. Zeker als de ellende je overkomt, zijn dichtgetimmerde Godsbeelden lang niet altijd behulpzaam. Maar toch, misschien laat Van Nieuwpoort wel heel veel ruimte open in zijn bespreking van de 'mare' van Job. (FT)

Ad van Nieuwpoort, *Leven zonder oplossing. De parabel van Job als levensles*, ISBN 9789044639100, 2020, Prometheus, Amsterdam, 112 pag. € 19,99

Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor persoonlijke studie

Een boek waar dit symbool bij staat is geschikt voor gespreksgroep, bijbelstudiekring etc.

WEETJE

Een 'Weetje' over de 40dagen-tijd: Kijk eens op de website uitdekroontjespen.nl Rechts bovenin is een aantal keuzeropties, waaronder 'Stille Week'. Ds. Kronenberg is emeritus-predikant van de CGK in Leeuwarden. Als 'alternatieve 40 dagen' richting Kerst, hebben wij in onze eigen groeigroep het boekje *Op Zoek Naar Het Geheim* van ds. Rene de Reuver gebruikt. Per week een hoofdstuk bespreken, en elke bijeenkomst duurt ongeveer uur.

Job formuleert vragen waar mensen in alle tijden en op alle plaatsen mee worstelen: Wat is de oorzaak van het lijden, waar heb je het aan 'verdient' als je 'gestraft' wordt terwijl je met alles wat in je is God liefhebt boven alles en de naaste als jezelf? Waarom laat God het kwaad in het leven toe. Kijk mee: www.beleefmee.nl/job

De eerste boze burger

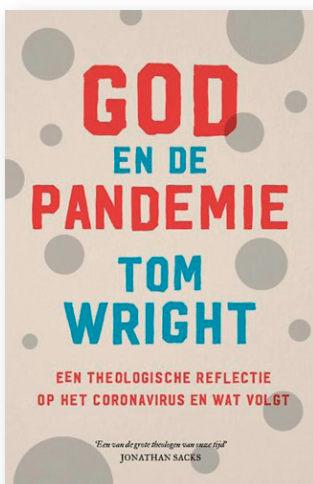
Elk jaar wordt op de Tilburg University de E. du Perronlezing voorgedragen. Deze traditie bestaat sinds 2011, ter opluistering van de E. du Perronprijs. In 2017 was het de beurt aan de schrijver Arnon Grunberg om de lezing te verzorgen; aan het einde van datzelfde jaar is de voordracht uitgegeven bij Nijgh & Van Ditmar. Grunberg gaat in op het multiculturele drama, zoals publicist Paul Scheffer dat anderhalf decennium eerder in NRC Handelsblad verwoordde. Het gaat om een ramp met nieuwkomers, een strijd, een tragedie tussen de nieuwkomer en de oorspronkelijke bewoner. Is de komst van 'allochtonen' een onverdiende rampspoed? Aan de hand van de Bijbelse figuur Job gaat Grunberg in op de onverdiende rampspoed, het thema in dit Bijbelboek. "Jobs verhaal is niet alleen esthetisch

gezien bevredigend, het stelt een belangrijke vraag die nog altijd actueel is en vermoedelijk actueel zal blijven. Waarom treft mensen die dat niet verdienen vreselijke rampspoed en hoe moeten zij daarmee omgaan? De vervolgvraag, welke mensen hebben wel rampspoed verdiend en in welke mate, zal ik onbeantwoord laten," aldus de Joods-Nederlandse schrijver. "Wij voeren de ene maatschappelijke discussie na de andere, steeds weer over hetzelfde onderwerp, maar tot inzicht leidt het niet. Hooguit tot verwarring die ervoor zorgt dat wij alarmisme aanzien voor inzicht," is de conclusie van Grunberg. (FT)

Arnon Grunberg, *De eerste boze burger. Over de jacht op het paradijs en andere illusies*, ISBN 9789038805207, Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, 2017, 48 pag. €7,99

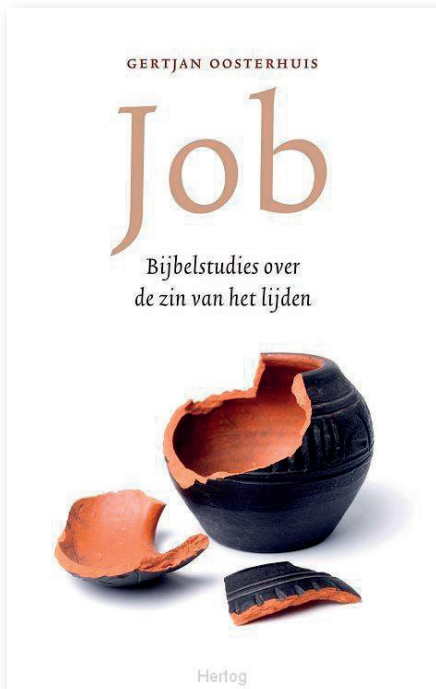
God en de pandemie

Ten grondslag aan dit boek lag de vraag van het seculiere Amerikaanse weekblad TIME aan Tom Wright om een artikel te schrijven. In dat artikel reageert Wright als christen op de corona-pandemie. In *God en de pandemie* werkt hij zijn gedachten verder uit. Wright signaleert dat veel christenen - en andere mensen - de pandemie gebruiken als een megafoon om te zeggen wat ze toch al wilden zeggen. Ze

zien in COVID-19 een straf voor abortus, milieuvervuiling, overconsumptie of ongeloof. Wright bespreekt tal van bijbelteksten die een andere kant op wijzen. Het boek Job laat zien dat leed niet noodzakelijk een oproep inhoudt om je te bekeren. Sterker nog, de vraag naar het waarom blijft in dit bijbelboek onopgelost. De Israëlieten ervoeren de ballingschap als een straf voor hun zonden. Maar wij leven in de tijd van

Job

Zeven Bijbelstudies over de zin van het lijden geschreven door Gertjan Oosterhuis, predikant van de Christelijk Gereformeerde Kerk te Hilversum. Het boek begint meteen met de confronterende vraag: “Waarom dien ik God?” En de tweede is “Wie is die God?” Dat zijn de zaken die ons ook nu bezig houden. Waarom pakt God ons leven af? Zo voelen sommige mensen zich tijdens de huidige crisis. De mens laat God in de steek, maar Hij laat ons niet vallen. Hij vangt ons. God gaat ook over het kwaad in de wereld. Hij is de beschermende muur in ons leven. We zijn met niets gekomen en gaan ook met niets terug. Er staan in Job lessen over het omgaan met verdriet. Als je diep ongelukkig bent en ontroostbaar, troosten we elkaar? Spreken we elkaar aan? Tijd doet mensen breken, verlies duurt jaren en is voor ieder anders. We moeten dan

ook ieder apart aanspreken: hoe voel jij het? Mensen die elkaar bijstaan en ondersteunen hebben ook een lange adem nodig. Samen praten over hoe God in je leven werkt kan aan de hand van dit boek. Vooral in heel kleine groepen. Je verdriet uiteten is erg belangrijk. En daar de ruimte voor krijgen. De auteur laat je door dit boek goed nadenken over het leven en alles wat je erbij krijgt of juist niet krijgt. Hoe leef je in deze tijd? Zijn we deel van de mensheid die zelf wil uitmaken hoe we leven? “Wanneer we ons volledig overgeven aan God, is satan de grote verliezer.” God wil ons gelukkiger maken dan we kunnen bedenken. Dat we hierop mogen vertrouwen!
(INS)

Gertjan Oosterhuis, *Job, Bijbelstudies over de zin van het lijden*, KokBoekencentrum, Utrecht, ISBN 9789043532365, 2019, 80 pag. €10,99

Jezus. Hij is de ultieme oproep om ons te bekeren. Paulus verwijst nooit naar rampen als hij mensen oproept om hun leven te veranderen. Hij wijst naar Jezus. We lezen in het Nieuwe Testament dat volgelingen van Jezus op rampen en hongersnoden reageren met hulp en gebed. Daartoe zijn wij ook geroepen. De schrijver gaat helaas te kort in op de betekenis van de rampen die in het boek Openba-

ring beschreven worden. Toch is *God en de pandemie* zeker een interessant boek om te bespreken op je kring of vereniging. Gespreksvragen zul je dan wel zelf moeten bedenken. (RK)

Tom Wright, *God en de pandemie. Een theologische reflectie op het coronavirus en wat volgt, 2020* (God and the pandemic. A Christian reflection on the Coronavirus and its Aftermat, 2020), Kokboeken-centrum, ISBN 978 90 435 3556 4, 112 pag, €15,99

Er staat geschreven

Toen Steunpunt Bijbelstudie vijf jaar geleden het 70-jarig jubileum vierde, stond WegWijs hierbij stil – uiteraard. In zes artikelen over het platina herdenkingsfeest brachten verschillende lezers een bijdrage.

"Deze Petahja had namelijk een vrouw getrouwd uit een uitheems volk."

Eén van de lezers die contact zocht met *WegWijs*, was de Zeeuwse A.C. Rinn. Dré Rinn is ruim zestig jaar lid geweest van de mannenvereniging “Onderzoekt de Schriften”. Na 62 jaar is zijn lidmaatschap van de bijbelstudieclub gestopt – leeftijd speelde een rol, maar ook gehoorproblemen. De 86-jarige broeder uit Axel was zo vriendelijk om een exemplaar toe te sturen van het herdenkingsboek “Er staat geschreven... Er is geschied”. Dit boek is in 1985 gemaakt ter gelegenheid van de 40e verjaardag van het Steunpunt Bijbelstudie. Het boek was voor Rinn een tastbare herinnering voor de vele jaren (tot aan 1995) dat hij en zijn vrouw de ledenadministratie voor de mannenbond hebben gedaan, voordat drukkerij Scholma Druk te Groningen dit zelf helemaal overnam. Als waardering kreeg Rinn in 1995 de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Het boek “Er staat geschreven...” is de jubileumbundel 'van de Bond van Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag'. Is zo'n boek een kroonjuweel? Wel voor iemand die last heeft van 'bibliobesitas': je kunt nooit genoeg boeken hebben en lezen.

Kennis is niet alleen macht, boeken zijn je vrienden en helpen je door alles heen. Eenzaamheid, angst, verdriet.

“Er staat geschreven...” is een boek dat een slag groter is dan het A4-formaat. De redactie voor dit boek werd gevormd door J. J. C. Bakker, J. K. Zuidhof en B. van Zuijlekom; dominee H. J. Boiten voerde de eindredactie en tekende ook voor de inleiding.

Het boek is een overzicht van de veertig jaar met de tijdschriften die bij de mannenbonden behoorden. De eerste ‘mannelijke voorganger’ van *WegWijs* heette eenvoudig Maandblad, later volgde de naam Petah-Ja. Wie of wat was ‘petahja’ en waar vindt het zijn oorsprong? Het is goed zoeken om dit woord te vinden. Dit woord komt in de Bijbel eenmaal voor, in Ezra 10: 23. In dit vers wordt Petahja genoemd, een van de Levieten. Hoewel zijn naam er eentje is om trots op te zijn, is de reden dat Petahja in dit profetenboek wordt genoemd, een minder aantrekkelijke. Deze Petahja had namelijk een vrouw getrouwd uit een uitheems volk.

Voor Ezra was het helder dat deze vorm van ontrouw jegens God de schuld van Israël had vermeerderd.

Voor Petahja en zijn broeders gold deze consequentie, dat hun niet-Joodse vrouwen moesten uit het volk moesten verdwijnen. De situatie halverwege de vorige eeuw was natuurlijk niet te vergelijken met die van de teruggekeerde ballingen onder leiding van deze Ezra. Gelukkig maar.

Een fysiek boek zoals Rinn stuurde, is er een om in door te bladeren. Om herinneringen op te halen aan al die jaren waarin – toen nog – gescheiden mannen- en vrouwenverenigingen zich schaarden om een open Bijbel. Gesteund door tijdschriften, om trouw te blijven aan Gods Woord.

Dit is het tweede artikel in *WegWijs* 75. Uiteraard mag u meedenken met de volgende onderwerpen. U kunt me bereiken via mijn mailadres f.tromp@bijbelstudiebond.nl.

Boeken zijn je vrienden en helpen je door alles heen

Deuteronomium ds. Dick Dreschler
Mozes' preek met het oog op de
toekomst €11,90

Psalmen ds. D. Grutter
In het licht van het Nieuwe Testament
€11,50

Prediker ds. H. vd Berg en W.A. vd Jagt
Geniet van het leven!
€8,50

Jeremia ds. Dirk Griffioen
Profeet tegen wil en dank
€9,99

Daniel ds. Dirk Griffioen
Profeet voor vriend en vijand
€9,99

Het boek van de twaalf profeten
ds. Marius van Rijswijk
Moed, hoop en vertrouwen voor Gods volk
€12,99

Amos (ook op audio) ds. Pieter Niemeijer
Oordeel over onrecht
€10,50

Romeinen ds. Pieter Niemeijer
Gods recht geldt voor iedereen
€10,90

Galaten ds. Roel Meijer
Christus alleen!
€10,50

Efeze ds. Alko Driest
€ 9,99

Kolossenzen (ook op audio) ds. Alko Driest
Gods mysterie
€ 10,50

Jozef ds. Cees van den Berg
Een slaaf wordt onderkoning
€11,50

Gideon ds. Cees van den Berg
Met vertrouwen naar de beslissende slag
€ 10,50

Kijk voor een korte omschrijving van bovenstaande uitgaven op
www.steunpuntbijbelstudie.nl.

Gemeenteschetsen, gratis te downloaden via www.steunpuntbijbelstudie.nl

- 1 Heb ik God lief?
- 2 Mensen met toekomst
- 3 Gevouwen handen
- 4 Jouw probleem: mijn probleem
- 5 Leiden en laten leiden
- 6 Gods huis ... open huis
- 7 Hoe gewoon is de doop?
- 8 Het Heilig Avondmaal
- 9 Engelen en demonen
- 10 Gaaf!
- 11 TOLLE LEGE
- 12 Je mag er zijn!
- 13 Zondagsheiliging
- 14 Groeien in Christus
- 15 Als één lid lijdt ...
- 16 Heer, U bent mijn leven
- 17 Schuldig en toch vrijgesproken!
- 18 Het feest van de eredienst
- 19 Voor Hem
- 20 Oneindige missie
- 21 Liefdedienst m/v
- 22 Apart en toch samen?
- 23 Samen op weg naar Vader
- 24 Seksualiteit in liefde en trouw
- 25 God en onze euro's
- 26 Liefde leven, liefde geven ... -over opvoeden
- 27 Luther, breaking news for 2017
- 28 Een hart vol vuur, bewust op God gericht
- 29 Leerlingen; 10 thema's over discipelschap
- 30 Bewust! Groen...bewust?
- 31 God praat door de kleine profeten tegen jou!

Elisa; ds. Cees van den Berg
Mijn God redt
€11,90

Ik kies jou ds. Roel Meijer
Samen in gesprek over de uitverkiezing
€10,50

Op weg naar de nieuwe aarde ds. Piet Houtman
€10,50

Profetie

Blijf trouw, al sta je alleen.

Een gewaarschuwd mens telt voor twee.

Blindelings iemand volgen?

Hoe herkennen we de signalen?

Verschijningsdatum volgend nummer omstreeks 15-05-2021

Thema's volgende nummers

- juli/augustus De kerk in de samenleving
- september/oktober Alleengaanden

ADRESSEN

Voor **abbonementen, adreswijzigingen** etc.:
Administratie steunpunt Bijbelstudie
Postbus 499, 8000 AL Zwolle
tel. 038 427 04 48 (uitsluitend bereikbaar op
woensdagochtend tussen 9-12 uur)
Voorkeur gaat uit naar contact per e-mail:
administratie@steunpuntbijbelstudie.nl

WegWijs is een uitgave van de
Gereformeerde Bijbelstudiebond
Alles over de bond vind je op
www.steunpuntbijbelstudie.nl.

Redactie *WegWijs*

Hoofdredacteur: Frits Tromp
Eindredacteur: Ida Nijman-Stegeman
Redactieleden: Trudy van der Boom-Los,
Tonnis Groenveld, Dienneke van de Kamp,
Ria Kuijper, Piet Zeilstra.

Voor de **inhoud** van *WegWijs*:
Redactiesecretaris: Frits Tromp
Bleeklaan 3M 8921 GW Leeuwarden
e-mail: redactie@steunpuntbijbelstudie.nl

Abbonementen *WegWijs*

Leden van verenigingen die bij steunpunt
Bijbelstudie zijn aangesloten, krijgen *WegWijs*
gratis. Particulier abonnement: € 17,50 per
kalenderjaar.

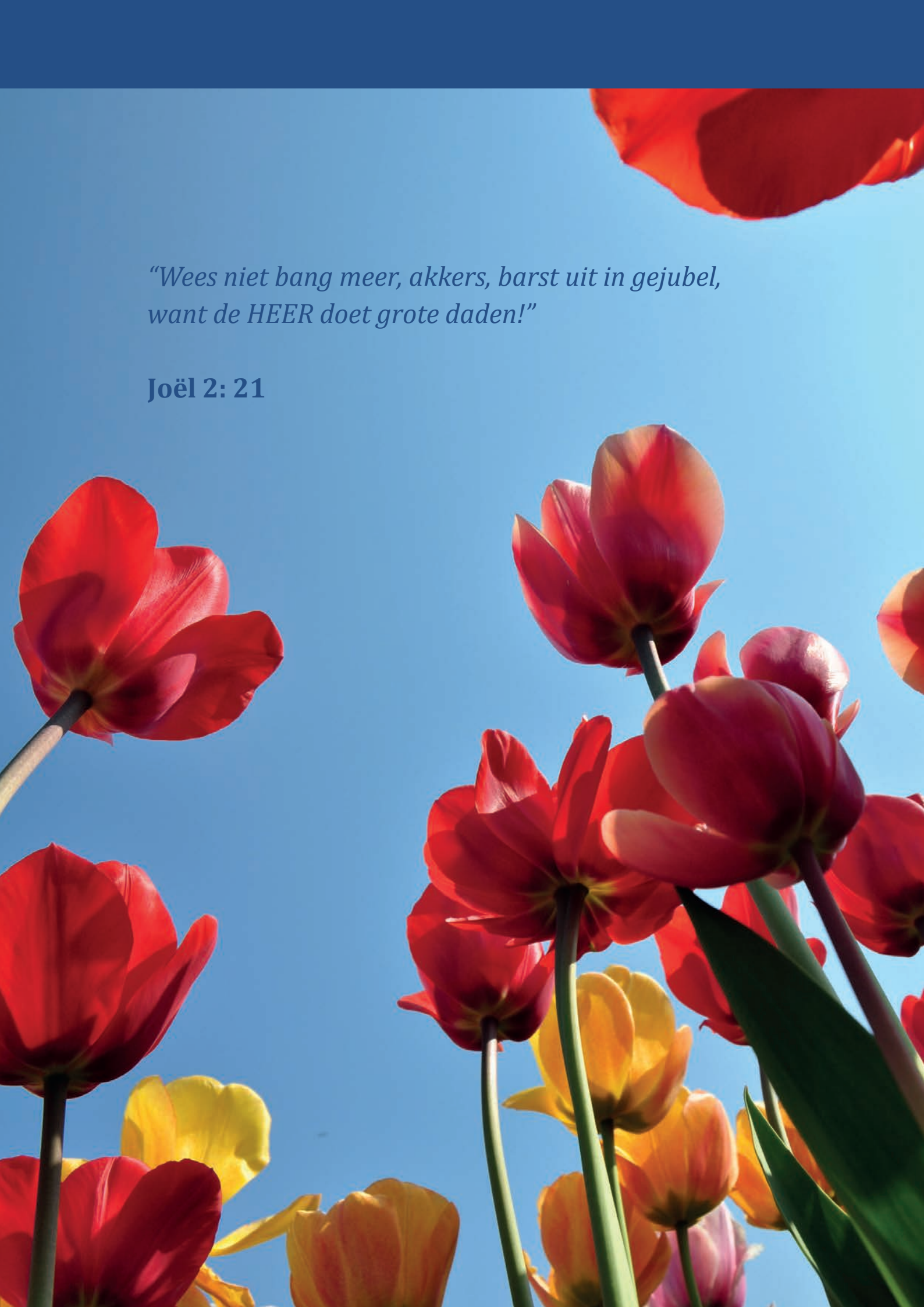
Opzeggen: schriftelijk of via e-mail vóór
1 december

Losse nummers van de *WegWijs* zijn te
bestellen via het bestelformulier op de website
www.steunpuntbijbelstudie.nl. De kosten zijn:
€ 3,50 per stuk. Dit is incl. verzendkosten.
De betaling van uw bestelling kunt u direct
overschrijven naar bankrekening
NL87 RABO 0125 8134 06 t.n.v. LPB media
te Zwolle o.v.v. *WegWijs*-nummer als
betalingsreferentie.

WegWijs is ook verkrijgbaar in **braille**,
grootletter, **digitale** en **gesproken** vorm via
CBB, Christelijke Bibliotheek voor blinden en
slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo,
tel. (0341) 565499

Overname van artikelen is alleen toegestaan na
toestemming van de redactie.

Vormgeving en opmaak *WegWijs*:
LPB media | www.lpbmedia.nl
Druk: Scholma, Bedum;
ISSN-nummer 0929-2136

*“Wees niet bang meer, akkers, barst uit in gejubel,
want de HEER doet grote daden!”*

Joël 2: 21